

קהוט פסח – שאלות, תשובות והסברים

1. מה מקור השם פֶּסַח?

- א. דילוג
- ב. פריחה
- ג. יציאה לחופשי
- ד. קציר

הידעתם?

לפסוח פירושו לדלג, לוותר.

שמו של חג הפסח מזכיר לנו שהאל פֶּסַח (דילג) על בתי היהודים במכות מצרים, ולא פגע בהם.

2. חג הפסח נקרא גם בשם:

- א. חג המצות
- ב. חג החירות
- ג. חג האביב
- ד. כל התשובות נכונות

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הידעתם?

לחג הפסח יש כמה שמות, חלקם נגזרים מאירועים בסיפור המקראי על יציאת אבותינו ממצרים, למשל: חג הפסח, חג המצות. שמות נוספים מתייחסים למשמעות העמוקה והנפשית של היציאה ממצרים: חג הגאולה, חג החירות. ושם אחד מתייחס אל הזמן ואל הטבע סביב: חג האביב.

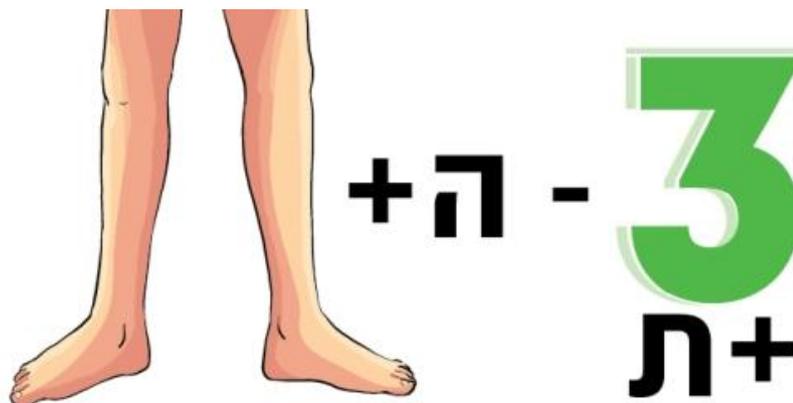
3. המילה השביעית בשיר "שמחה רבה" היא:

- א. אביב
- ב. אגוזים
- ג. פסח
- ד. קושיות

הידעתם?

פסח הוא חג של שמחה רבה! הוא מזכיר את היציאה מעבדות לחירות, הוא נחוג באביב הפורח והנעים והחקלאים חוגגים בו את ראשית קציר השדות: "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו". האם תוכלו לחשוב על כמה תופעות ואירועים שמשמחים אתכם בימי הפסח?

4. מצאו את הביטוי שבציר

- א. אבא ארך רגליים
- ב. משולש ברמודה
- ג. כף רגלי השלישית

ד. שלושה רגלים

הידעתם?

בספר שמות נאמר: "שלוש רגלים תחג לי בשנה" (כג, יד). פירוש המילה רגל בפסוק הזה הוא "פעם". שלושה רגלים הם שלוש פעמים, כמו בדברי האתון לבלעם: "מה עשיתי לך כי הפיתני זה שלוש רגלים" (במדבר כב, כח).

בספרות חז"ל – בעקבות הצירוף שלוש רגלים מספר שמות – קיבלה המילה רגל משמעות נוספת: כל אחד משלושת המועדים שהפסוק מכוון אליהם: פסח, שבועות וסוכות. מכאן הביטויים "לעלות לרגל" ו"עולי רגלים".

5. מהם שלושת הרגלים?

- שלוש רגלים של שולחן קפה
- פסח, שבועות, סוכות**
- שלושה חוקים לנטיעת עץ
- הרגלים שקשה לוותר עליהם

הידעתם?

שלושת הרגלים – פסח, שבועות וסוכות – הם חגים מקראיים המציינים אירועים היסטוריים וחקלאיים, ובתקופת בית המקדש הייתה מצווה לעלות בהם לירושלים, לשמוח ולהקריב קורבנות.

פסח – מציין את יציאת מצרים, נחגג באביב, בראשית הקציר.

שבועות – חג הקציר ומתן תורה – נחגג בתום עונת הקציר.

סוכות – חג האסיף – מציין את ישיבת בני ישראל בסוכות במדבר.

6. איזו פעילות חקלאית מתרחשת בעונת הפסח?

- בציר ענבים
- קציר שעורה**
- מסיק זיתים
- קטיפ תפוזים

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הידעתם?

בימי הפסח מבשילים שדות השעורה – זהו הדגן הראשון שמבשיל ומוכן לקציר בשדה. כבר בתחילת הפסח מפסיקים להתפלל לגשם, כי הגשם עלול לפגוע בתבואה המבשילה. מיומו השני של הפסח מתחילים להיספר 50 ימי העומר, שמסתיימים בחג השבועות. ב-50 הימים האלה נקצרת כל התבואה בשדה – משדה השעורה הראשון ועד לאחרון שדות החיטה.

7. שם נוסף לחג הפסח

- א. חג הקציר
- ב. חג הגאולה
- ג. חג מתן תורה
- ד. חג האסיף

הידעתם?

גאולה וחירות הם שני שמות נוספים לחג הפסח. הם מזכירים לנו את מה שמציע האביב בטבע: התחדשות וצמיחה, החופש לגדול, לפרוח ולעשות את מה שאנחנו אוהבים באמת, את מה שחשוב לנו. בואו נעצור לרגע, וכל אחד יחשוב בשקט על דבר אחד חשוב שינסה להצמיח בתוכו באביב הזה, ויגרום לו לקרות, מתוך ההתחדשות והחופש שמביא לנו האביב.

8. למה אוכלים מרור?

- א. כתזכורת לקושי שחווינו כעבדים במצרים
- ב. זה משפר את טעם ארוחת החג
- ג. כדי לאזן את מתיקות החרוסת
- ד. כדי לפתוח את התיאבון

הידעתם?

קשה לדעת בביטחון מהו ה"מרור", ויהודים מכל מדינה ואזור בחרו לשולחן הסדר צמח שהכירו באזור מגוריהם כמר, כזה שיבטא את החיים המרים, הכאב והסבל של אבותינו כעבדים במצרים.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

יש שמזהים במרור את החסה, ואולי אפילו את חסת המצפן המרה, שגדלה בר בישראל. אחרים מזהים את שורש החזרת או את מרור הגינות כמרור. כולם מסכימים עם כך שמדובר בצמח מר שנאכל לא בזכות טעמו הנפלא, אלא להפך – בשל טעמו המר.

9. מתי מוזכרת האש בחד גדיא?

צפו בסרטון: <https://www.youtube.com/watch?v=0BpiaGpEavg>

- א. אחרי הכלב
- ב. לפני המים
- ג. אחרי המקל
- ד. **ב+ג נכונות**

וככה זה קרה:

אבא קנה גדי שנטרף בשיני **שונרא** (חתול), שננשך בשיני **כלב**, שהוכה ב**מקל**, שנשרף באש, שכובתה ב**מים**, ששתה ה**שור**, ששחט ה**שוחט**, שהיכה מ**לאך המוות**, שנשלט בידי ה**האל**...

10. איזה מופע שמימי רואים בפסח?

- א. מטר מטאורים זוהרים
- ב. **ירח מלא**
- ג. לילה חשוך ללא ירח
- ד. בדיוק חצי ירח

הידעתם?

פסח, פורים וסוכות נחגגים בלילות של ירח מלא.

11. כל מי שלא אמר "פסח, מצה ומרור" לא יצא ידי חובתו

- א. **נכון**
- ב. לא נכון

מתוך ההגדה:

רבן גמליאל היה אומר: כל מי שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח – לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח, מצה ומרור
פסח: הקורבן ופסחת האל על בתי בני ישראל (השגחה)
מצה: זיכרון החיפזון והיעדר הגאווה (ענווה וחירות)
מרור: זכר לקושי ולשעבוד (אמפתיה לסבל)

12. בשיר "אחד מי יודע" – מה הם העשרה?

- א. דבריא
- ב. ימי מילה
- ג. שבטיא
- ד. ימי שבתא

מהמקרא: עשרת הדברות שניתנו על לוחות הברית למשה בסיני.

13. מצאו את הביטוי שבציור

- א. יער מוצא
- ב. ביעור חמץ
- ג. ביקור אורחים
- ד. בוקר שמח

הידעתם?

ביעור חמץ הוא מצווה מהתורה, שעיקרה השבתת החמץ והוצאתו מרשותנו לקראת חג הפסח. המקור למצווה מופיע בספר שמות: "אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם".

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

נהוג לחלק את התהליך לשלושה שלבים עיקריים:

1. בדיקת חמץ בלילה שלפני ערב פסח (אור לי"ד בניסן)
2. ביטול חמץ
- לאחר הבדיקה (ובפעם נוספת בבוקר שאחריה), אומרים נוסח שבו מצהירים שכל חמץ שנתר ברשותנו ואיננו יודעים עליו – יהיה בטל ומבוטל "כעפר הארץ".
3. שריפת חמץ (הביעור הפיזי) בבוקר ערב פסח.

14. ההגדה היא סיפור המעבר של עם ישראל מעבדות לחירות

א. נכון

ב. לא נכון

הידעתם?

המעבר מעבדות לחירות הוא הציר העלילתי והערכי של ההגדה. ההגדה מדגישה שחירות אינה רק שחרור פיזי מכבלי מצרים, אלא תהליך רוחני ולאומי. המשפט "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" הופך את החירות לערך אקטיבי שעל כל אדם לנכס לעצמו מחדש בכל שנה.

15. מה מטבילין שתי פעמים במהלך הסדר?

א. כרפס במי מלח

ב. מרור בחרוסת

ג. ביצה במי מלח

ד. א+ב לפי הסדר

הידעתם?

במהלך ליל הסדר מטבילים פעמיים כדי לעורר את סקרנותם של המשתתפים, ובמיוחד של הילדים (כפי שמופיע בשאלה השנייה של "מה נשתנה"): הטבלה ראשונה – כרפס במי מלח: בתחילת הסדר (בחלק ה"כרפס"), לוקחים ירק (כמו סלרי, פטרוזיליה) ומטבילים אותו במי מלח. מי המלח מסמלים את הדמעות של בני ישראל במצרים, והירק מסמל את האביב וההתחדשות. הטבלה שנייה – מרור בחרוסת: בשלב מאוחר יותר (בחלק ה"מרור"), לוקחים את החסה או החזרת ומטבילים אותן בחרוסת. המרור מסמל את מרירות השעבוד, והחרוסת (שדומה

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

לטיט) מסמלת את העבודה הקשה של בניית הפירמידות, אך מתיקוטה מסמנת גם את התקווה והנחמה שבתוך הקושי.